

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

HÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.

Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

NEMZETNEVELÉS

Az új iskolai év kapujában állunk. Remény és kétség szorítja kétfelől szívünket. Reménységgel követjük gyermekeinket az új utakra. De ugyanakkor látjuk, hogy a felhők nemcsak a mi fejünk, de az ő fejök felett is tornyosulnak. Rendkívüli időkkel élünk. Rendkívüli események rontanak reánk máriól-holnapra, kiszámíthatatlanul, meglepetésszerűen. — Ilyen körülmények között az iskolák útja is más. Az események hatása alatt megnövekedik az iskolák célkitűzése. Amikor országok fundamentumai rendülnek meg s nekünk is — magyaroknak — nemzeti létünk forog kockán: az iskolák nem maradhatnak némán s nem zárkozhatnak el az élet egetverő problémáival szemben.

A leghatározottabban tudnánk tiltakozni az ellen, ha bárkinek is eszébe jutna az, hogy a napi eseményekkel izgassa az iskolák szelíd világát. Szeretetünk vonjon védő aranypaizst az ott folyó áldott munka felé. Annak azonban igenis meg kell történnie, hogy az iskola segítsen kitermelni azt az ellenszert, antitoxint, amelyre a holnap társadalmának és vezetőinek szükségük lesz. A frontokon a nemzeti gondolat és a nemzetköziség vívja gigászi küzdelmét. Ezért omlik a „népek csatájában” a drága magyar vér. A fronton küzdőknek határozottan szükségük van arra az éber tudatra, hogy akik idehaza, az ősi magyar földön élnek: nem gomolygó néptömeg és nem prédái a pokolbéli gondolatoknak. Hadd érezzék meg, hogy egy erős, egységes magyar nemzetért s e nemzet ezeréves határaiért küzdenek a sátán fajzataival szemben.

Hordozza tehát az iskola a nemzeti gondolatot. Tejnek és méznek italával, vezesse rá a gyermek- és ifjúságot arra, hogy a nemzet nem egyéb, mint egy kiszélesedő nagy család. A családnak megvan a maga jellegzetes tulajdonságai, célkitűzései, kötelességei. Ezekből kell összetevődni a nemzet képének. Ahhoz természetesen, hogy a különálló családokból nemzet formálódjék: hosszas kiválasztásra van szükség. Kell, hogy a jó tulajdonságok kibontakozzanak és diadalmaskodjanak, a rosszak pedig háttérbe szoruljanak, sőt megsemmisüljenek.

Mert egy népcsoport, vagy pláne néptömeg a *nemzet* nevet csak abban az esetben érdemli meg, ha ez a kiválasztás megtörténik. Nem elég tehát az emberek tömörülése vagy összetételése. Közös nagy gondolatokkal át kell hatni őket. Rendbeszedni, munkára szervezni, lendületbe hozni s magasabb célok felé vezetni.

A gyermekeket és ifjakat sem volna elég egy-egy iskolába összetelni s ott elemi vagy akár magasabbfokú ismeretekre is tanítani. Nemzetté kell nevelni őket. Imé, a nemzetnevelés problémája az iskolában.

Amit elmondottunk, abból két dolog következik. Egyik ez: a nemzetnevelés tudatos és tervszerű munkáját már a legkisebb korban, tehát az iskolábalépés előtt, a családi körben el kell kezdeni. Ennek viszont az az előfeltétele, hogy a családokat is irányítani kell ebben a szellemben; éppen ezért nem tudnánk elég szülői értekezletet és szülők iskoláját rendezni, hogy ezt a nagy célt legalább megközelítsük. — A következő második tétel pedig az, hogy a család elkezdett nemzetnevelő munkáját kell, hogy az iskola átvegye, folytassa, fejlessze, kiegészítse és diadalra vigye. A mai iskola nem állhat meg az egyéni nevelés határánál; bár hangsúlyozzuk, hogy ez az első és elengedhetetlen célkitűzés. Az Északamerikai Egyesült Államok iskoláiban rendszeresen kiépített szociális nevelés folyik, kezdve az első elemi iskolától a legmagasabb fokú egyetemi tanulmányokig. Az egyetemen önálló tan-székei vannak a szociológia különböző ágazatainak. A mai Németországban pedig egyetemleges iskolai célkitűzés az állampolgári nevelés, amely bele van dolgozva a tantervbe és részletes útmutatásokkal van ellátva minden tanító és tanár számára.

Nekünk a szociális és állampolgári nevelés felett, nemzetnevelésre van szükségünk. Erre vezetni lelkünket az Isten Igéje. És erre kötelezi felelősség-érzésünket a Magyar Géniusz.

Az előbbi mondatban az Isten Igéjére utaltunk. Csakugyan úgy van: Isten világprogramjában benne foglaltatik az, hogy az ő gyermekei nemzetté

nevekedjenek, nemzeti öntudatok legyen és nemzeti életet éljenek. Az ötödik parancsolatban a család fundamentomköve van elhelyezve: a szülők tisztelvényének szent törvénye s ebből folyólag a család munkásságának irányzabása: „*hogy hosszú ideig élj azon a földön, melyet a Te Urad Istened ad tenéked...*” Ez a fundamentumkö és irányzabás egyszerűs mind a nemzetnek is adatott. Más szavakkal: a nemzet szervezete a család szervezetéből következik.

A tíz parancsolat mellett kiváltképpen a Péter apostol első levele II. r. 9—10. verseiben olvassuk Isten Lelkének útmutatását a nemzet életére. Ebben a két bibliai versben, nem kevesebb, mint ötször ismétlődik a „nép” és „nemzetség” kifejezés. Az eredeti görög szövegben igen finom és mélyértelmű fokozati megkülönböztetéseket találunk: *genos, elnos, laos*. Ezekben az a határozott isteni akarat nyilvánul meg, hogy a nép Isten népe legyen; a tömeg nemzetté formálódjék és Isten kegyelme által megszenteltessék.

Ugyanaz a Biblia, amelyből most ezeket az idézeteket vettük: ott van a mi református pedagógusaink kezében is. És mi bizonyosak vagyunk afelől, hogy akik hivatásuk magaslatán állanak, ezeket az igéket magyarázat céljából fel fogják írni a táblára és bele fogják vésné tanítványaik szívébe. — Ez azonban szerintünk nem elég. Jönni kell a magyar református iskolaügy élére bátor úttörőknek, akik zászlóra írják s tervszerűen kidolgozzák és az iskola programjába iktatják a nemzetnevelést... Óh, bár holnap eljönne ez a gondviselészerű férfiú... Ne késlekedjünk. Mi legyünk az előjárók, mint ahogyan voltunk ezen a földön négyszáz év óta: mi református magyarok.

A nemzetnevelés bibliai szelleméből következik még az is, hogy éber lelkiismeretességre kell nevelnünk a gyermekeket és ifjakat. Mint virágban az illat: ott rejtőzik, de kellő pillanatban kicsap Isten Igéjének minden lapiáról a lelkiismeretre való figyelmeztetés. Ott rejlik Isten szava s benne áll. Ott sugárzik az Evangéliumok szelleméből s az apostoli levelek áldott tanításaiból.

A lelkiismeret „*idea innata*”, azaz velünk született isteni adomány, mely ott van a legkisebb gyermek szívében is és arra a nagy pillanatra vár, hogy egy jóságos szülői vagy nevelői kéz felébressze csipkerózsa álmából s termékenyítő virághimport hirtelen rá, hogy Isten dicsőségére gyümölcstermésre segítse... Érezzük át a pillanat nagyszerűségét. Előttünk felvonul az iskolák gondtalan, boldog ifjú népe. Ki van tárva a szívük. Tartalomra vár. Mivel legyenek megtöltve ezek a drága edények?

Jól vigyázzunk, mert amíg a mi kezünkben az Evangélium nárdusolaja illatozik: a hátunk mögött Mefisztó-arcok ólalkodnak, akik léha szórakozásokat, százezer csalafintaságot, becstelenséget és nemzetköziséget akarnak belelopni gyermekeink lelkébe. Mindent, csak a lelkiismeret harmatát nem. Vigyázzunk és imádkozzunk, hogy kísértetbe ne essünk: sem mi, sem a reánk bízott, ma még gondtalan (nem egyszer meggondolatlan) ifjú-sereg. — Vigyázzunk és imádkozzunk, hogy minket sem mélység, sem magasság el ne szakasszon a nemzet-

nevelés koronájától: a lelkiismeretre nevelés ünnepi aktusától.

Az első világháború előtt és alatt itt élt közöttünk, magyar földön és magyar kenyéren, egy ország-világszerte ismert nevű író. Kedvezek a nevének. Regényeket és szindarabokat írt. Az egyik nagy sikert aratott szindarabja zárószavaiban, mint valami leszűrt tanulságot „a világot jelentő deszkákról” hirdette mindenek füle hallatára, hogy *Magyarországon a léhaság bacillusai röpködnek a levegőben*. A raffinált szellemességgel beállított és szervirozott mondásnak szédületesen tapsoltak abban az időben. Hogy ezeknek a súlyos szavaknak mekkora romboló hatásuk volt, azt tudhatja mindenki, aki látta és végigélte az 1918—19-i öszirózsás és vörös forradalmakat...

Petőfi szavával szólok: mossuk le a gyalázatot, melyet a magyar nemzet homlokára büntetlenül reásütöttek. Tartsunk búnbánatot, ha bármi részben is jussa volt, a magyar nevet méltatlanul viselt, újságíró fiúból divatos íróvá feltornászott szerzőnek, erre a megszegyenítő kijelentésre. Mossuk le a gyalázatot úgy, hogy a reánk bízott ifjú-nemzedéket neveljük a lelkiismeret hőseivé. Érezze már a legkisebb gyermek, a hűséggel teljesített kötelesség belső örömét. És érezze meg azt is, hogy minden lelkiismerettel végzett munkának kisugárzása van a nemzet életére.

Petőfit idézem újra, ki egyik legklasszikusabb értékű költeményében (mely most újra teljes erejével aktuális lett), beszél nekünk a ledől szoborról, melyet vissza kell állítani újra a hegytető piedesztáljára, hadd lássák a népek s tiszteljék...

A nemzetnevelés herostratesi munkájára segítsen meg mindnyájunkat az új iskolai évben a csodátévő Szentlélek Úr Isten.

Uray Sándor.

Keressük meg a theológushíány okait

A debreceni egyetem theológiai karán 1942 szeptember 1-ig összesen 3 jelentkező nyújtotta be kérvényét az I. évfolyamra való felvétel céljából. A három jelentkező közül egy budapesti, keleti pedig tiszántúli. Ha már most figyelembe vesszük azt a tényt, hogy a tiszántúli egyházkerület területén tíz református gimnázium van, akkor is meg kell döbennünk azon a tényen, hogy csak minden ötödik iskolából akadt egy-egy jelentkező a theológiára. Ha pedig hozzávesszük, hogy egyházkerületünk olyan városokban, ahol lekipásztorok, vallástanárok és vallásoktatók munkálkodnak s ahol nagy református tömbök élnek a körülfekvő falvakban is, — van még a református gimnáziumok mellett 4 evangélikus, 9 állami, vagyis összesen 13 gimnázium, akkor döb-

* A cikk néhány egyoldalú és túlzó megállapításával nem értünk teljesen egyet, itt-ott a hangnemével sem: viszont a már teljes nagyságában kibontakozó veszedelem megköveteli, hogy az okaival és elhárításának lehetőségével foglalkozó minden komoly szót — ez pedig a legkomolyabbak egyike! — nagyon komolyan figyelembe vegyünk. Kérünk és várunk további hozzászólásokat. A szerkesztőség.

benetessé lesz a tétel: a tiszántúli egyházkerület theológiájára csak minden 11-ik gimnáziumból akadt egy-egy jelentkező.

A fenti sötét tények megállapításakor nem kívánok egyáltalában senkit sem vádolni. Még a vészharangokat sem húzom meg és nem festem a falra az eljövendő lelképásztorhiány rémét. Ezt már sokan és sokféle formában megcselekedték, annyira, hogy a vészes betegség ténye már mindenki előtt kétségtelen, még akkor is, ha az egész kérdést így kívánjuk elintézni: „Volt így már ez máskor is.” Az ilyen beszédekét úgyis agyonüti az az igazság, hogy nem volt az jó dolog akkor sem. Vigyázzunk, mert addig betegeskedik valaki és addig gyógyulgat súlyos nyavalyájából, míg egyszer csak nem gyógyul meg, hanem elpusztul. Sovány vigasztalás a bajok idejében: máskor is volt már ilyen baj. Ha azonban sokak jóakarata, segíteni akarása és minden jószándékú törekvése mellett mégis megvan a baj, akkor inkább meg kell keresni és minden rendelkezésre álló eszközzel ki kell küszöbölni a bajok okait. Azt nem mondom, hogy én pontosan ismerem az okokat, vagy, hogy csakugyan azok az igazi okok, amelyeket fel fogok sorolni. Én csak azt állítom, hogy ezek is okai s ezek kiküszöbölésével nagyon sokat javulna a beteg állapota. Amint a betegség állapota sem egy pillanat alatt, hanem sok minden tényező és cselekedet eredőjeképpen hosszú esztendőök alatt jött létre, úgy a gyógyulás folyamatához is idő és legkeserűbb orvosságok elfogyasztásának erős akarata és ténye szükséges.

Próbáljuk azért megkeresni, legalább egyrészben, a theologushiány okait. Hátha az okok feltárása után itt is és ott is megmozdulnának a lelkek és igyekezni fognak legalább a rajtuk és hatalmuk körén belül eső romboló okokat kiküszöbölni. Nézzük meg sorjában a kiáltóbb okokat.

A lelkészképzés és a társadalmi világszemlélet.

A XX. században is uralkodó materializmus látszólagosan nem ártott a lelkészképzésnek. A nagy gazdasági erőkkel és világi befolyással rendelkező országokban a protestantizmus is, és igen kívánatos pályára lett a papi pályára. A kaszti megatározottságból töltött törő paraszt, iparos és kishivatálnok családoknak, az édesanyjai álmoknak tárgya lett a papi pályára. Az uralkodó mozgató motívum azonban korántsem Isten szolgálatának a szent vágya, hanem még a fenti eszme hangoztatása mellett is sokkal inkább a kényelmesebb megélhetés, az előkelőbb társadalmi elhelyezkedés után való vágyakozás volt. A nemzeti-ségi tengerek parányi szigetén az ellenséges erőkkel harcoló és a mindennapi kenyér gondjaival küszködő lelképásztor alakja, mint eszmény csak az „Elnémult harangok” lapjain élt, míg a valóságban az alföldi úgynevezett „zsíros” parókiák nagyszerűségei voltak azok a lidércelángok, amelyek a lélek nélküli papság ingoványaira csábították a jelölteket, de még inkább a már bizonyos tapasztalatokat szerzett fiatal papokat.

Társadalmunk életszemlélete kétségtelenül materialista és racionalista volt már az első világháború előtt is. Ilyen helyzetben nagyon nehéz volt a természetfölötti értékek érzésére hivatott egyházak és ebben a lelképásztorok helyzete. A befolyásukat és

hatalmukat féltő egyházak és papok a mélyreevezés helyett inkább a világhoz való alkalmazkodást választották s ezzel a mártíromságig kemény, látó és harcos egyházaknak és papoknak természetesen kijáró tiszteletet és tekintélyt is elveszítették. A tömeg elfordult az egyházaktól s csak a tekintélyes papoktól való félelem tartotta össze őket. A világháborút követő idők csak rontottak ezen az állapoton. Az állástalanság és nyomorúság keserves helyzete sok fiatallembert sodort ugyan a theológiák felé — viszont a ma uralkodó társadalom- és államszemlélet kibontakozása az egyház és papság tekintélyének és nyugalmas helyzetének egyáltalában nem kedvezett. Az egyház elvilágiasodásának roppant hátrányai romboló erővel kezdtek kibontakozni. A világi hatalomért és politikai érvényesülésért küszködő lelkészek türelmetlen harcait szemlélő tömegek előtt világosan bontakozott ki a már uralkodó tétel: a nemzet egyetemes érdekeinek képviselőjére egyedül csak a felekezetek felett álló államhatalom képes. A teljesen egoista materializmus és racionalizmus emlőin növekedett társadalom elfordította az ifjúság tekintetét a theológiák felől.

A gazdasági élet ingadozásából következő hirtelen vagyonosodás lehetőségei, a zsidótörvények és az ország többszöri megnagyobbodásának tényei az elhelyezkedési nehézségeket egycsapásra megszüntették. A pozitív keresztyén életet nélkülöző kor ifjúsága az anyagi javak hajszolása tekintetében még nagyobb kísértéseknek lett kitéve s nagyon kevésnek volt és van annyi ereje, hogy ne a láthatókra nézzen, hanem a láthatatlanokra — ne racionalista legyen, hanem idealista. A ma fiatalságának ugyanis most már egyáltalában nem nyújt sem anyagi, sem hatalmi előnyt a papi pályára. Most már lelkesedés, hit, meggyőződés, idealizmus szükséges ahhoz, hogy valaki háttal fordítva a csábító lehetőségeknél és a világi mellőztetést, de lelki kincseket nyújtó papi pályára menjen. Ez az állapot az anyaszentegyház szíve szerint való és Istennek tetsző lenne, ha kellő számú ilyen erős hitű, szolgálatkész lélek állana rendelkezésre. Én nem is hiszem, hogy ne lennének kellő számban ilyenek az egyházi és nemzeti élet romlatlanabb rétegeiben csak fel kell őket kutatni, meg kell rázni és döbönteni, hogy a magyar élet új megújulására dereng körülöttünk s a szüntiszta magyarságot képviselő reformátusság lelki munkájára s ezzel kapcsolatosan a reformatori hitű, erejű és munkájú lelképásztorokra elengedhetetlenül szükség van. Nemzeti közvéleményünk csak sejti, de cselekedeteivel még nem mindig vallja, hogy csak a keresztyénség és magyarság szintézisében nyilvánulhat meg az az isteni akarat, amely ezen a földön az örök magyarságot az örök keresztyénség szolgálatába állította.

Theologushiány és a theologusképzés.

A felsorolt nehézségek legnagyobbbrészt kívülről jöttek és kívülről származtak s így elcsúszta a papság körén kívül, a tömegek lelkében romboltak. Nem sok idő múlva azonban bevonultak a legbelső falakon és ajtókon is. A materialista racionalizmus romboló tevékenységét az ész dicsőítésével és a tudás mindenhatóságának hangoztatásával kezdte el. Ez még nem lett volna baj. Hiszen a tudós lelképásztor alakja

nem volt sohasem ritka magyar református egyházunk életében. Ennek a tudománynak az alapja azonban mindig a győzedelmes és rendíthetetlen hit volt, amely a biblia és a hitvallások lapjairól táplálkozott. Reformátoraink kétségen kívül vallották, hogy a tudás egy roppant nagy kincs és óriási érték. Ugyanakkor azonban azt is vallották, hogy az önértékű tudás csak egy színes buborék, amely előbb vagy utóbb, de bizonyosan szétpattan. Csak az a tudás az érték, amelynek útjai az egyedüli értékhez: Istenhez vezetnek. A tudás a hit melegsége és vigasza nélkül a lelket a céltalanság, hiábavalóság és az üres frázisok világába vezeti. Ezeket a gondolatokat a racionális és liberális theologiai tudomány és a világfelé nagyon erősen odafordult theologusnevelés, sem a theologusok, sem a lekipásztorok előtt nem tudta meggyőző erővel hangoztatni és azokkal elfogadtatni. Pozitív keresztyénségünk helyét nagyon erősen a tudományos keresztyénség foglalta el. Ebből következőleg theologusképzésünk nagyon elméletesedett. Szébb kifejezésekkel tudományos képzésnek nevezték ezt az állapotot és sokan nagyon büszkék voltak rá. Nem is volna ez egyáltalában baj, ha az eredményeket kutató szemlélőnek nem támadna az az érzése, hogy ebből a nevelésből kifejejtették a hitet. Theologiáinkon tanító híres és nagytekintetű professzorok a tudományoknak finom ételeit készítették egymásután, kikerülő tanítványaik életéből és eslekedeteiből mégis mintha valami szükséges dolog hiányzott volna. Az én meglátásom szerint az egész életet átízésítő hitnek a sava. Theologuskorunk idejében a hit áldottan gyötörő kérdéseivel, megalázó és fel-emelő erejével sokkal inkább találkoztunk a coetusok forró levegőjében, mint az előadóteremek minden tudományos kritikai kritikájában. De a Szaturnusok és a Hjú lelkék számára nagyon sokszor álmossító levegőjében. Rengeteg tudást szórtak felénk. Szép volt a tudás ekkora folyamának vizeiben fürdeni és felüdülni. Valami üresség azonban mégis csak maradt bennünk, amely azt hirdette: inkább legyen kevesebb a tudás, de hadd találjuk meg jobban, ismerjük meg közelebb-ről a tudás hordozóját: az Istent kereső embert. Nem tehetek róla, de nekem az fáj és fáj most is, hogy nem a lelki arravalóság, a pálya iránti teljes odaadás mértékével, hanem a kollokviumok, alapvizsgák, kápláni és papi vizsgák eredményeivel mérik a papjelölteket és a papokat. Nem szeretném, ha félreértenének. Tudom, hogy kell a tudás. Nekem csak az fáj, hogy egy kollokvium és vizsgaszonglór sokkal előnyösebb helyzetbe kerülhet, mint egy lelkiember, akinek pedig talán a tudása is nagyobb, csak nem tudja olyan szemfényvesztően tudását feltálatni. Itten azután nincsen más orvosság, mint nagyon, de nagyon közel kell menni a professzoroknak a tanítványokhoz és azokban nem a kollokválni tudó részt, hanem a theologus pályára elküldött egész embert kell megnézni és elbírálni. Tudós professzoraink nálam sokkal inkább tudják azt, hogy a részlet mindig csak kiszakított, esetleg mesterségesen felnagyított s ezért egyoldalú, tehát mindig igazságtalan. Istennek legyen érte hála, hogy voltak és vannak professzorok, akik ezt az igazságot ismerik, élük és szolgálják. Magukat a tekintély hozzáférhetetlen kínai falával körülvevő professzorainknál sem volt tudatos ez a magatartás, hanem inkább teljesen természetes, vagyis a korszellem követelményeihez

alkalmazkodó. A tudomány nagy magasságokban járt és azt követelte képviselőitől is, hogy emelkedjenek a világ és az emberek fölé. Szokatlan és természetellenes még talán mostan is az a professzor, aki leszáll a katedra magasságából és közé megy tanítványainak, hogy ne a tudományért, hanem a tanítványokért legyen és velük gondolkozzék. Tudom én azt, hogy a tudós és a minden tekintetben kifogástalanul munkálkodó professzorainknak fáj és fáj az, ha nem látják azt az eredményt, amit szeretnének, amiért imádkoznak is. Hiába azonban minden törekvés, jóakarát, tudomány és fájó gyötörődés, ha lángoló hittel nem mennek tanítványaik közé és a közvetlen érintkezés szikrájával meg nem gyújtják tanítványaik lelkét is. Ahol csak a tudomány fényeskedik s a hit fátyla nem lángol erősen, ottan nagyon könnyen egy önimádó realista tan keletkezik, amelyből kimarad az Isten.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy komoly theologusképzés nem a theologiákon, hanem a középiskolákban kezdődik. A theologiai tanítás már csak teteje annak az épületnek, amelyet a középiskolákban terveztek és építettek. Rossz épületen pedig nem javít a legjobb tető sem.

Középiskolai vallásnevelésünk csődjéről ma már széltében hosszabban beszélnek. S ha tárgyvilágosok vagyunk, akkor meg kell állapítanunk, hogy nem minden alap nélkül. Irizatos áldozatok árán fenntartott református középiskoláink nagyon sok esetben még annyi református szellemmel, pozitív hittartalommal sem töltik meg ifjúságunk lelkét, mint az ugyanilyen jellegű állami iskolák. Talán ezért van ez így a többiek között, mert az állami iskolák idegen vallású tanárai felelemből vagy figyelemből, a református vallásunk pedig kivétel nélkül legalább magára nagyjak és nem akadályozza a vallásnevelésben a tanítás nehez és görögös útjain. még a református iskolákban szabadabban nyilvánulhat meg az összes tanítványokat megmentelő liberális racionalizmus, darwinizmus és minden más eszindogár. Talán az egész iskolának a biblia és a hitvallások pozitív szellemét és hittartalmát kellene sugározni, nagyon sokszor a vallásóra a többi órákban nem talál segítő és támogató társat, hanem ellenkezőleg magában és a többi órák szelleme ellen küzd egy-egy tűzben égő lélek a megmetyézt és elkábított ifjúság tevelgyéseivel szemben a szomorú vallásórákon. Régi középiskoláink a kiváló pap-tanárok vezetése és igazgatása alatt állottak. Ebben az időben az első tanítvány a vallás és az első tanár a vallásnevelő volt. Ma már mindez fordítva van. A vallásnevelő soha nem lehet igazgató. Fizetése és így tekintélye is sokkal alatta áll az ugyanazon gyülekezet esetleg kevesebb képesítésű lekipásztoránál, aki lehet hogy tudós, kiváló, harcos és hívő lélek, de nem tehet arról, hogy lekipásztor, vagyis egyéb dolga van, mint az iskola szellemével való törődés. Viszont a vallásnevelő sem tehet arról, hogy minden arravalósága mellett sem igazgathat, irányíthat azért, mert ő csak vallásnevelő. Az iskolaszék és igazgatótanács elnöke a szokásjog alapján a lekipásztor (a szokásjog kialakulása idejében még nem játszottak szerepet a vallásnevelők és vallásoktatók, mert ezek ha voltak is, akkor is csak olyan segédlelkészek voltak), vagy akárki más, de sohasem a vallásnevelő. Valami olyan helyzet ez, mintha egyszer kimondanák, hogy

a cipészek iskolájának vezetője mindenki lehet; szabó, kovács... csak cipőkészítéshez legjobban képzett szakember nem lehet. A vallásnár nem tudja hitét, akaratát, gondolatát, terveit reányomni az egész iskola szellemére és nem tudja az ő tantárgyának szolgálatába állítani a többi, mert nem adnak reá semmit, hiszen ő csak vallásnár, vagyis hatalom nélküli ember. Helytelen dolog ez, de így van azért, mert világszemléletünkben legdöntőbb érv a tekintély és a hatalom. Tudom, hogy nem hatalommal kellene a vallásnárnak tündökölni, hanem a Krisztusban alázatos bizonyosságtevő étellel. De azt is tudom, hogy mai társadalmi berendezkedtségünk alappillére a hatalom tekintélye. Nem is a tanítványok felé kellene a vallásnárnak ez a tekintély, hanem a tanárok és a helyi tekintélyek felé, akikkel nagyon sokszor kellene szembehelyezkedni abban a vonatkozásban, hogy ez az iskola pedig református, és ezt a tényt vagy tudomásul veszik minden következőkkel együtt, vagy pedig távoznak el annak még a közeléből is. Megtehetné ugyanezt a tekintélyesebb lelkipásztor is. Őt azonban letorkolják azzal, hogy nem ért hozzá, nem pedagógus. Mindenesetre sokkal nyomatékosabban tehetné meg az allandóan az iskolához kötött igazgató vagy igazgatótanács, elnök-vallásnár.

A kérdésnek ez az egyik oldala. A másik oldal független a hatalomtól és pozíciótól, mert ez az eldől az egyéni életben megnyilvánuló hit bizonyosságtétele. Vagy lesznek mindenáron és minden helyzetben bizonyosságtevő vallásnárok, vagy a lejtő törvénye szerint még további eredménytelenségekkel kell számolni a középiskolai vallásnevelésnél s megmarad a theologushíány. A ma ifjúságát a kollektív eszmék igitják. Tehát bizonyosságtevő életnek kell reá hangoztatni magunkban is egyedüli totális hatalom az Isten. De kell azt is bizonyítani, hogy hívő és valláskövetési alapon álló ember lehet igazán magyarul is. Anyaság és anyaság, a magyar anyaság, hanem kisértőársak. Véres, verejtékes, szenvedő magyar életünk csak akkor ér valamit, ha kemény erő, mely hitet, töretlen akaratot hordoz magával, vagyis szemével az örökkévalóságba néz.

Mindezeket nem elég mondani, hanem élni is kell az ifjúság előtt, mert ifjúságunk nem elégszik meg a beszéddel, hanem bizonyosságtételekre vár és ogyana lesz, amilyenné a bizonyosságtételek ereje formálja őket. Az ifjúság krisztusi hitet, jellemet, hívő tudást, imáletet követel neveitől és azok házanépetől. Aki nem tud, vagy nem akar ilyen lenni, az gyorsan menjen más pályára addig, amíg nem késő. A szomjas ifjúlkék szinte harsogva kiáltják: hol vannak a pásztoraink és tanáraink házi áhitatai? Hol vannak a papfiak a theologiákról? Talán a szomorú tapasztalat ábrándította és riasztotta el őket? Hol van sok-sok minden, amit az ifjúság, mint bizonyosságtételeit vár? Vegyük már egyszer tudomásul, hogy az ifjúság kemény kritikus és szigorú bírő és nem megy addig a theologiákra sem, míg meg nem szüntetik a theologushíány okait az illetékesek és hatalmasak.

Rombol és pusztít a háború. Én úgy vélem, hogy ez a rombolás az új élet útjait egyengeti. Győzünk, mert győzni kell népünknek, hitünknek, igazságunknak. De csak akkor győzünk igazán, ha magunkat is legyőzzük és a földi hiteket Istenbe

vetett alázatos hitté mélyítjük és tisztítjuk. Ekkor, de csakis ekkor szűnik meg igazán formailag is, de lényegileg is a theologushíány.
(Derecske.) Dr. Tomay Dezső.

Püspöki látogatás a heves-nagykunsági egyházmegyében

Püspök urunk másodizben látogatott el a heves-nagykunsági egyházmegye gyülekezeteibe. Ezúttal kizárólag az egyes lelkipásztori hivatalokat és nem az egész gyülekezetet kereste fel azzal a céllal, hogy a lelkipásztort meglássa mindennapos munkája közben. „Bevitok hozzád, hadd lássam, mit csinálsz?” ez volt a püspök jelszava. Pár évvel ezelőtt a Tiszazugban végzett püspök urunk hasonló látogatást, melyből sok áldást nyertek az örülők mindnyájan. A mostani látogatás központja Törökszentmiklós volt, hol Gaál István esperes fogadta nagy szeretettel házába vendégül a püspököt, ki a háromnapos látogatás minden estéjén ide tert vissza. A látogatás ideje szeptember 3., 4., 5. napjaira terjedt. A meglátogatott lelkipásztorok előzetes értesítést nem kaptak. A körútra természetesen az esperes elkísérte a püspököt, ki az utat mindenütt autófóvá tette meg. Első nap Fegyvernek, Tiszaroff és Kunhegyes; második nap Tiszabura, Tiszaszalók és Tiszadobos lelkipásztori hivatalaiban jelent meg a püspök és tartott mindenre kiterjedő, alapos vizsgálatot. A harmadik napon (szept. 5., szombat) a meglátogatott lelkipásztorok jöttek le Törökszentmiklóssra, hol az esperesi hivatalban a püspök közös áhitatot, majd a látogatás előzetes értesítést tartott, melyben bizalmas testvéri közösségben megbeszélte a lelkipásztorokkal a szerzett tapasztalatokat. — Ugyanazonkor délutáni órákban megtekintette a püspök úr a Törökszentmiklós házában megépült, püspökengyeli telepi új templomot, melyet a törökszentmiklói gyülekezet áldozatkészsége hozott létre. E napokon a későbbi délutáni órákban a környékbeli közigazgatási vezetőférfiak folyattak a püspökkel bizalmas megbeszéléseket. Szeptember 5-én este véget is ért a minden vonatkozásban üdítő és áldást hozó püspöki látogatás.

(Nótárius.)

Esperesek és missziói előadók értekezlete

Egyházkerületi tanácsülés

Szeptember hó 14-én, hétfő reggel 9 órára főtiszteletű püspök úr értekezletre hívta össze az egyházkerületbeli espereseket Debrecenbe, a diakonissza-intézet tanácskozó termébe. A teljes számban egybegyült atyák előtt püspök úr Jakab apostol levele I. rész 2-3. versei alapján lélekgyógyító bevezető áhitatot tartott, melyben a kísértés áldásairól, a kitartásról, a különféle kísértésben rejülő különféle gyógyító-erőkről tett bizonyosságot.

Az esperesi értekezlet tárgyai voltak: a segéd-lelkészek ügye, a lelkipásztori segélyalap ügye és az iskolák fenntartása kérdése, Porzsolt István esperes, Futó András tanácsbíró és Gaál István esperes előadásában. Az alapos megbeszélésből leszűrt határozati javaslatok, illetékes bizottságokon keresztül jutnak majd az egyházkerület legközelebbi közgyűlése elé.

Ugyaneznap délután ugyancsak a diakonissza-intézetben közös értekezletet tartottak az esperesek és az egyházmegyei belmissziói előadók. Püspök úrnak ezt is megnyitó áhílattal vezette be, Jak. I. I. alapján szólott a misszió három nagy kérdéséről: kit, hová és mivel küldenek el? Majd két bevezető előadás hangzott el. Sipos Károly keszmerdi lelkipásztor „tanítványaink a hadigondozásban” címen; Tamás Ferenc konventi ifjúsági titkár pedig „az ifjúsági munka helyzetképe egyházkerületünkben” címen beszéltek; az ő előadásai után is igen színvonalas és tanulságos eszmecsere bontakozott ki.

Másnap, szeptember 15-én, kedden reggel 9 órakor kezdődött az egyházkerületi tanácsülés a Kollégium kistanácestermében, a püspök és az egyházkerületi főgondnok kettős elnöklése alatt. Püspök úr bibliaolvasása és imája után báró Vay László főgondnok tartott megnyitó beszédet, melyből közöljük az itt következő részletet:

„Vitéz nagybányai Horthly István a nemzet reménye volt, a hős apa mellett a kiváló fiú, aki kemény és bátor elhatározással vállalta új hivatását a fiatal magyar nemzedéknek az élén és átélte, hogy reá a szebb magyar jövő felé vezető úton a vezetésnek és példaadásnak a feltétel nélküli vállalása vár. Horthly István önként indult a harcba és vakmerően szállt szembe a messze Távolságon viaskodó orosz ellenséggel, mert úgy érezte, hogy ezzel buzdítja legjobban hősiességre bajtársait: a magyar honvédet. Ebben a példamutatásban áldozta fel életét a Hazáért és hősi halálában megérezte minden magyar, hogy eltávozásával milyen pótolhatatlan veszteség ért mindnyájunkat... Amikor mély gyászba borult az egész nemzet, amikor Főmeltóságú Kormányzó urunk — akinek az egész élete és működése az ország feltámasztását eredményezte már eddig is — a legnagyobb áldozatot hozta fia halálával a Nemzetért; amit ember hozhatott; a magyar reformátusság, amelyhez vitéz nagybányai Horthly István tartozott és a Tiszántúli Református Egyházkerület, melyhez közvetlen kapcsolatok fűzik a Horthly-családot, első helyen veszi ki a maga részét és együttérzését ebből az egész nemzetet megrendítő gyászból. Arra kérem a Mindenhatót, hogy adjon erőt és vigasztalást Kormányzó urunknak és családjának a súlyos csapás elviselésére és segítsen meg a magyar nemzetet megpróbáltatásaiban...

A tanácsülés kezdetén a törvényszerinti esküt letették a Kollégium újonnan választott tanárai: Vitéz Nábrádi Mihály, Szepsy József, Pókos Ferenc, Pösze Lajos és Varga Zsigmond gimnáziumi és Hadas Balázs tanítóképzési tanárok.

Utána kurrens nyugdíjbevallási, ingatlan adásvételi, kisajátítási ügyeket, kölcsönügyeket, állás-szervezési és díjlevélügyeket tárgyalta a tanácsülés. (Az érdekeltek részére a jegyzőkönyvi kivonatokat és egyéb iratokat 24 órán belül expedialta a püspöki hivatal.)

A 40 pontból álló tárgysorozatot még aznap délelőtt letárgyalta a tanácsülés, mely a püspök úr fohászával ért véget.

Tanácsülés után még hosszú ülést tartott az egyházkerület pénzügyi bizottsága, melynek érdekes tárgya volt a Rév melletti barátkai kúria megvételének ügye. Ez az igen kedvező helyen lévő és alkalmas kúria, mint egy újonnan szervezendő missziói lelkészség központja, népfőiskolák, ifjúsági táborozások és nyaraltatási akciók céljait szolgálná. — A pénzügyi bizottság egyakarattal a hatalmas park közepén álló kúria megvételére tett az Elnökségnek javaslatot.

HALOTTAINK

Jánosi Zoltán. Lapunk zártakor vettük a futó hírt arról, hogy Jánosi Zoltán füzeggyarmati lelkipásztor, hosszas szenvedés után, 74 éves korában elhunyt. Iskoláit eleitől végig a debreceni Kollégiumban végezte, hol szénior is volt; majd a zürichi egyetemen folytatta és fejezte be tanulmányait. Mint lelkipásztor előbb Hajdúsámsonban szolgált, 1902-ben választották meg debreceni lelkipásztorrá a Nagy-füzeggyarmati egyházközségben. Emlékező Füzeggyarmatra, ahol most befejezte földi pályafutását. Debrecenben két ízben is megválasztották országgyűlési képviselővé; amint köztudomású, a Károlyi Mihály 1918-as kormányában belügyi államtitkárságot is vállalt. Nagytudású, gazdag nyelvismerettel rendelkező zseniális ember volt. Igehirdetésével igen sok hívet szerzett magának, akik mellette kitartottak. Irodalmi téren beszédeinek kiadásával szerzett maradandó sikereket. Özvegye és hat élő gyermeke gyászolja. Szeptember 18-án Debrecenben helyezték örök nyugalomra. Emléke legyen áldott. A. B. F. R. A.

KÜLÖNFÉLÉK

Vasárnapi Iskolai Munkások figyelmébe. A Magyar Református Vasárnapi Iskolai Szövetség szeretettel hívja fel a lelkipásztorok, tanítók és vasárnapi iskolai munkások figyelmét a szövetség lapjára: A *Fecske*. A „Fecske”, mint a vasárnapi iskolai munka egyetlen református szaklapja már XXIV. évfolyamában van és megújult erővel kívánja szolgálni a vasárnapi iskolai munka szép ügyét. Minden vasárnapra közöl tanítást, s azonkívül a vasárnapi iskolai munkára vonatkozó egyéb közleményeket. Ápolja a vasárnapi iskolai munkások egymással való lelki és imádkozó közösségét. A lap évi előfizetése a változott viszonyok mellett is csak évi 3 P. Ez évben a szerkesztőbizottságunk kiszélesedve, még hasznosabb munkát igyekszik végezni a lap. A Nagy „Fecske” tanításiával párhuzamosan az egyes tanítási egységeket kis röplapokon megjelentetjük a gyermekek számára. A színes röplapok „Kis Fecske” néven jelennek meg és a tanítás rövid szemléletes tartalmán kívül adnak kis rajzot, amely illusztrálja a tanítást, azonkívül éneket és aranymondást. A kis lapok egy kemény gyűjtőborítékban megőrizhetők. A „Kis Fecske” amellet, hogy az aranymondáson kívül az egész évi anyagot adja a gyermek számára, igen alkalmas eszköze a családmiszióknak is. A borítólappal ára 10 fillér. A „Kis Fecske” lapoké darabonként 2 fillér. Így egy gyermek 80 fillérért egész évben megkaphatja a „Kis Fecske”-t és a borítólapot. 50 példányon aluli megrendelésnél a portót külön számítjuk fel. Megrendelését minél hamarabb küldje el Dr. Ecsedy Aladár, Tahitótfalu, Pest vm. címre.

Tessedik Sámuel szobrát ez év szeptember havában leplezik le országos ünnepség keretében Szarvason, melyen részt vesznek az ev. egyházegyetem, a földművelésügyi minisztérium, az összes mezőgazdasági alakulatok legelőkelőbb vezetői. A szoborleplezésen az ünnepi beszédet báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter tartja. A szobor-bizottság D. Raffay Sándor püspök vezetése mellett nagy munkát végez, hogy az ev. egyház büszkeségének, a magyar mezőgazdasági oktatás nagy apostolának méltó módon áldozzon.

Kálvin születésnapján (július 10) a Francia Protestáns Történelmi Társulat minden évben Noyonban, Kálvin szülővárosában tart emlékünnepélyt. Az idén az ünnepi szónok a Francia Kálvin Társaság elnöke: Lecerc párizsi teológiai tanár volt, aki a református liturgiáról beszélt.

A brassói református iskolába a múlt 1941—42. tanévben több mint 400 tanuló járt. Az elemi iskola mellett volt leánygimnázium, női kereskedelmi tanfolyam és fiúkereskedelmi liceum.

A Romániában lévő magyar reformátusok elhatározták a teljesen kifogyott Énekeskönyv új, költés kiadását. Az Énekeskönyv szövegében, mivel az abban való változtatás a Zsinat joga, semmiféle változás nem lesz, csupán bővül 12 énekkel, amelyeket a Zengjen hálaének c. énekeskönyvből vesznek át. Az új Énekeskönyv ára kb. 100 lei lesz. Cenzuráztatása iránt már megtörténtek a lépések. Egyenesen kiadásra kerülnek a kifogyott hittankönyvek változatlan szöveggel, csak a Heidelbergi Káté idézett része kerülnek bele a most megjelent új fordítás szerint. Megjelennek a hiányzó tankönyvek is, ezeknek cenzuráztatás folyamatban van.

Megalakul a budapesti Protestáns Énekkar, az evangélikus és református egyházak reprezentatív együttese. A szervezés munkáját Peskó Zoltán intézi. Örömmel üdvözljük.

A Magyar Bibliatársulat tagjainak száma 1500 felé halad, az eddigi évi megajánlások összege pedig elérte a 12.000 pengőt, az alapítótárgyakon kívül.

88.000 magyar református testvérünk él szórványban: Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Maros-Torda, Szilág, Szatmár és Bihar vármegyék területén.

Kik részesülhetnek házassági kölcsönben? Több oldalról megnyilvánuló kívánságra közöljük az alábbi közérdekű ismertetést: Házassági kölcsönben azok részesülhetnek, akik keresztyén származásúak, 32. életévüket még nem haladták meg, egészségi szempontból kifogás alá nem esnek, együttes vagyonuk értéke 5000 P-n, együttes havi jövedelmük pedig 300 P-n alul marad és a völegény katonai állítás-kötelezettségének eleget tett. A házassági kölcsön iránti bélyegmentes kérelmeket a völegény lakhelye szerint illetékes községi előljárásnál, városokban polgármesternél kell előterjeszteni. A kérelemhez mind a völegény, mind a menyasszony részéről csatolni kell a születési anyakönyvi kivonatot, sajátkezűleg írt, vagy két tanú előtt aláírt nyilatkozatot arról, hogy folyamodó nem tekinthető zsidónak, vagyoni és jövedelmi bizonyítványát, tisztiorvosi bizonyítványt, hat hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt, végül csatolni kell a völegény részéről annak igazolását, hogy katonai állításkötelezettségének eleget tett. A legnagyobb házassági kölcsön 1000 pengő, mely általában természetben — kelengye, bútor, megélhetési eszközök, pl. háziállat, ipari felszerelés beszerzése stb. kerül folyósításra. A kölcsön kamatmentes és havonta az eredeti összeg egy százalékát kitévő összeggel kell törleszteni. A házasságot követő első évben és minden gyermek születése után a törlesztés egy évig szünetel. Az első gyermek után a kölcsön tíz százalékát, a második gyermek után húsz százalékát, a harmadik gyermek után harminc százalékát, a negyedik gyermek után pedig a kölcsön negyven százalékát engedik el. A kölcsönként kiszolgáltatót ingóságok a kölcsön törlesztéséig az államkincstár tulajdonában maradnak, azok engedély nélküli eladásáért, megrongálásáért az adósok büntetőjogi felelősséggel tartoznak.

Megindult a mostani háborús rokkantak elhelyezése. Az Országos Hadirokkant Gondozó Szövetség elnöki tanácsa Kállay Miklósné elnöklete alatt értekezletet tartott. Az értekezleten elhangzott beszámoló ismertette a szövetség holttagjainak eddigi működését, akik a kórházakban meglátogatták a rokkantakat és tájékoztattak személyes körülményeik és életviszonyaik felől. A szövetség már elkezdte a most folyó háborús rokkantjainak elhelyezését, és az ehhez

szükséges adatgyűjtést. Ennek alapján állapítják meg, hogy a rokkantak a felajánlott állások és munkahelyek közül melyekre lesznek elhelyezhetőek.

HIVATALOS ÉRTEŚITÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5098—1942. szám.

TÁRGY: Csalágyűjtés előmozdítása.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli nagytiszteletű lelképászor urakhoz, valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságához, a tanár és tanító urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 108.376—1942. V. J. számú rendelete alapján kibocsátott 4353—1942. sz. körlevelenre hivatkozással (megjelent a Debreceni Protestáns Lap 1942. évi 17. számában) közlöm, hogy a nyári sürgős mezőgazdasági munka miatt a csalágyűjtés annyira lanyha volt, hogy az évi 6000 vasúti kocsis csalánkórre szükségletnek csak csekély hányadát szolgáltatták be.

A mezőgazdasági munkák ezidőszerint szünetelnek. A kedvező időjárás lehetőséget nyújt arra, hogy ez a fontos, honvédelmi érdeket szolgáló akció sürgősen tovább folytatassék.

Felhívom tehát a lelkész, tanár és tanító urakat, hogy ennek a hazafias akciónak sikere érdekében továbbra is tevékenyen részt vegyenek.

Hezzájarulok annoz, hogy iskolánk tanulói számára, vagy egy napos kirándulások keretében végezhessek a gyűjtési munkálatokat.

A gyűjtött csalánkórát a Magyar Gabonakereskedelmi Rt. debreceni kirendeltségének (Ferenc József-út 45) kell felajánlani.

Ez a kirendeltség útmutatással, irányítással készségesen szolgál.

Debrecen, 1942 szeptember 11-én.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5215—1942. szám.

TÁRGY: Népiskolai Utasítás módosítása.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök és igazgató-tanító urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1942. évi augusztus hó 29-én 32.400—1942. szám alatt kelt rendeletével a Népiskolai Utasítás módosítása tárgyában intézkedett. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1942. évi szeptember hó 1-i 17. számában.)

Utasítom a főhatóságom alá tartozó érdekelt iskolákat, hogy mindaddig, amíg a Református Népiskolai Szervezeti és Szolgálati Szabályzat átdolgozása az időközben megjelent miniszteri rendeletek figyelembevételével megtörténik, a miniszter úr által kibocsátott rendelet értelmében járjanak el.

Debrecen, 1942 szeptember 14.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5059—1942. szám.

TÁRGY: Dr. Takács Gyula: „A népiskola igazgatása” c. könyv ajánlása.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök és igazgató-tanító urakhoz.

Dr. Takács Gyula tanügyi segédtitkár (Debrecen-Tankerületi kir. Főigazgatói Hivatal) a népiskolák vezetői, helyi hatóságai és törzskönyvvezetők számára összeállította „A népiskola igazgatása” című gyakorlati kézikönyvét, amelynek negyedik átdolgozott és bővített kiadása most jelent meg.

A könyvet tartalmánál és céljánál fogva az iskolaszéki elnök és igazgató-tanító urak jól használhatják s ennek beszerzését ajánlom.

A könyv 5 P 40 fillér előzetes beküldése ellenében megrendelhető Nagy Károly grafikai műintézeténél: Debrecen, Ferenc József-út 49. sz. a., a 49.449. sz. csekk-számlán.

Debrecen, 1942 szeptember 16.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetmények

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadó hivatal címe (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni.

Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2— pengő.

Hajdúnánás református gimnáziuma pályázatot hirdet egy mennyiségtan-természettan szakos, miniszteri kinevezés alá eső rendes vagy helyettes tanári állásra. A Miniszter úrhoz címzett, bélyeggel ellátott, szabályszerűen felszerelt kérvények a Gimnázium Igazgatósága címére küldendők szeptember 25-ig. Az állás azonnal elfoglalandó.

Füzesgyarmati református egyházközség presbitériuma nevében a lemondás folytán megüresedett V. számú *férfi-tanítói* állásra pályázatot hirdet. Kötelessége és díjazása a lennálló rendelkezések szerint. Helyi javadalom: 34 érték-egység (14 kat. hold szántó — adóját az egyház fizeti —, 14 q búza és 9 q árpa). Megbízatás esetén köteles a kántori szolgálatot, gondnoki jegyzőséget külön díjazás mellett végezni. Kántori bemutatkozás pályázónak előnyös. *Ref. Lelkipásztor.*

A **hajdúszováti református egyházközség** hadbavonult tanítója helyettesítésére helyettest keres azonnalra, nők is pályázhatnak.

Hegyközkövesi református egyházközsége pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett I. sz. *kántortanítói* állásra. Fizetés törvényszerű. 403 P helyi javadalom, természetbeni lakás, államszegély. Kántorságért külön 6 kat. agrár föld haszonélvezete, melynek adóját javadalmas fizeti, stola. Az állás helyettesítéssel egy évre töltetik be. Pályázatok okt. 10-ig a Lelkeszi Hivatal címére küldendők.

Hencida református egyházközsége 21 napos határidővel pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett IV. számú *tanítónői* állására. Javadalom, kötelesség törvényszerű. Helyi jelölt nincs, megjelenés előnyös. Kérvények Református Lelkipásztori Hivatalnak, Hencida, Bihar vm. küldendők.

Márokpapi református egyházközsége pályázatot hirdet hadiszolgálatba bevonult *kántortanítója ideiglenes helyettesítésére*. Fizetés törvényes. Pályázati határidő 21 nap. Cím: Ref. Lelkeszi Hivatal, Márokpapi. U. p. Csaroda.

Nagygyé református egyházközsége e lap f. évi július 12-i számában *kántortanítói* állásra hirdetett pályázatát 21 napos határidővel megújítja. Nők is pályázhatnak.

A **nyüvedi református egyházközség** június 1-11. számában közzétett *tanítói (tanítónői)* állásra vonatkozó pályázati hirdetése meghosszabbított.

Pölgár református iskolaszéke megújítja *kántortanítói* állásra hirdetett pályázatát. Fizetés, kötelesség törvényszerű. Lakás természetben. Pályázati határidő október 6. Református Lelkeszi Hivatal, Pölgár, Szabolcs megye.

Püspöklelei református iskolaszék 21 napos határidővel pályázatot hirdet a református iskola II. sz. *tanítói* állására. Javadalom 10% helyi hozzájárulás és államszegély. Törvényes lakbér. Pályázhatnak tanítók és tanítónők. Pályázatok Református Lelkeszi Hivatal, Kis-Zombor (Torontál vm.) címre küldendők.

Tuzsér református egyházközsége pályázatot hirdet külterületi iskolájánál egy katonahelyettesítőre. Fizetés törvényes. Pályázhatnak férfiak és nők.

TARTALOM:

Uray Sándor: Nemzetnevelés
Dr. Tomay Dezső: Keressük meg a theologus hiány okait
Nótárius: Püspöki látogatás a hevesnagykunsági egyházmegyében
Esperesek és missziói előadók értekezlete. Egyházkerületi tanácsülés
Halottaink — Különlélek — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények — Hirdetések

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1942—2308

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal később
ben fizetendő.

Főzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN

TELEFON: 20-06 és 15-48

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK:
Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti

Szénási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A „TAKARÉKOSSÁG” KERESKEDELMI RT.

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.
PÉCS, József-u. 30.

1867—1942.
75. év

Orgonák, harmóniumok javítása, átépítése, új homlokzatok, villamos fűtőberendezések. — Méltányos feltételek, művészi kivitel.

